

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

KIESRAAD

Datum

11 februari 2019

Ons kenmerk

2019-0000014128

Inlichtingen

mr. R.N.A. Al
T 070-4266266

Blad

1 van 3

Bezoekadres

Muzenstraat 85
2511 WB Den Haag

Postadres

Postbus 20011
2500 EA Den Haag

Internetadres

www.kiesraad.nl

E-mailadres

kiesraad@kiesraad.nl

Onderwerp

Advies over de wijziging van de Kieswet en de Waterschapswet tot aanpassing van de regeling van de tijdelijke vervanging van leden van de vertegenwoordigende organen

Inleiding

In uw brief van 21 december 2018 verzocht u de Kiesraad advies uit te brengen over het conceptwetsvoorstel houdende wijziging van de Kieswet en de Waterschapswet tot aanpassing van de regeling van de tijdelijke vervanging van leden van de vertegenwoordigende organen (hierna: het conceptwetsvoorstel). Hiermee is beoogd uitvoering te geven aan uw toezegging aan de Tweede Kamer bij beantwoording van schriftelijke vragen van de leden Özütok, Den Boer en Van Raak op 22 december 2017.¹

Volksvertegenwoordigers hebben de mogelijkheid om zich maximaal driemaal wegens ziekte of zwangerschap voor de duur van zestien weken te laten vervangen. Het conceptwetsvoorstel heeft tot doel tijdelijke vervanging van leden van de Tweede Kamer en de Eerste Kamer der Staten-Generaal, provinciale staten, het algemeen bestuur, de gemeenteraad, de eilandsraad en het kiescollege wegens zwangerschap of ziekte ook mogelijk te maken aan het einde van de zittingsperiode van deze vertegenwoordigende organen. Op grond van de thans geldende bepalingen is het nu niet mogelijk in tijdelijke vervanging wegens ziekte of zwangerschap te voorzien als dit verzoek wordt gedaan binnen zestien weken voorafgaand aan het einde van de zittingsduur.²

Samenvatting

De Kiesraad stemt in met de voorgestelde regeling die het mogelijk maakt dat tijdelijke vervanging ook verleend kan worden als een verzoek daartoe wordt ingediend binnen de periode van zestien weken voorafgaand aan het einde van de

¹ Aangangsel Handelingen II, 2017/18, nr. 777.

² Artikel X 10, eerste en tweede lid, van de Kieswet, artikel 21, eerste en tweede lid, van de Waterschapswet en via de schakelbepalingen artikelen Ya 13 en Ya 22 van de Kieswet.

zittingsduur. De Kiesraad adviseert verder om te verduidelijken hoe de voorzitter van een vertegenwoordigend orgaan moet omgaan met een verzoek indien ten tijde van de beslissing op het verzoek het einde van de zittingsduur bereikt is.

Tijdelijke vervanging volksvertegenwoordigers

Wijziging regulier stelsel Kieswet

De voorgestelde aanpassing van artikel X 10 van de Kieswet schrapt de bepalingen waarin staat dat het verzoek voor het verlenen van tijdelijk ontslag niet kan worden afgedaan als dit verzoek wordt gedaan binnen een periode van zestien weken voor het einde van de zittingsduur. De Kiesraad stemt in met de wijze waarop dit in het conceptwetsvoorstel is vormgegeven. Wel wijst de Raad u op de volgende situatie en geeft u in overweging dit in het ontwerp te betrekken.

Na ontvangst van een verzoek tot verlening van tijdelijk ontslag, beoordeelt de voorzitter van het vertegenwoordigend orgaan of dit tijdelijk ontslag verleend kan worden. Daarbij dient te worden aangetekend dat de mogelijkheden voor de voorzitter om het verzoek af te wijzen beperkt zijn tot de omstandigheid dat de vereiste verklaring van de arts of de verloskundige daartoe aanleiding zou geven of omdat deze verklaring onvolledig is.³ Er kan zich de situatie voordoen dat de voorzitter een verzoek tot tijdelijk ontslag in behandeling heeft en nog voordat dit verzoek binnen de geldende termijn kan worden afgedaan, het lidmaatschap van het betreffende lid reeds op andere gronden is geëindigd. Dat kan het geval zijn als het einde van de zittingsduur van het orgaan is bereikt, maar ook als vaststaat dat een lid niet meer voldoet aan de vereisten van het lidmaatschap. De vraag doet zich dan voor wat de voorzitter in dat geval nog met het verzoek moet.

Het is onwenselijk als de voorzitter dit verzoek alsnog moet toewijzen, maar een expliciete bevoegdheid om het verzoek op deze grond af te wijzen ontbreekt. De Kiesraad geeft u daarom in overweging om in artikel X 11 van de Kieswet te bepalen dat het verzoek dient te worden afgewezen wanneer het lidmaatschap reeds om andere redenen geëindigd is.

Vervanging andere vertegenwoordigers algemeen bestuur waterschap

De tijdelijke vervangingsregeling van de Kieswet is niet van toepassing op alle vertegenwoordigers in het algemeen bestuur van het waterschap, maar alleen ten aanzien van de leden van de categorie ingezetenen. Ten aanzien van andere categorieën is in de artikelen 21, 22 en 23 van de Waterschapswet een regeling opgenomen. In het conceptwetsvoorstel wordt voorgesteld deze artikelen overeenkomstig de Kieswet te wijzigen.

De Kiesraad steunt het voornemen om de tijdelijke vervangingsregeling voor de overige categorieën belanghebbenden op uniforme wijze in te richten als in de

³ Kamerstukken II 2005/06, 30229, 6, p. 4.

Datum

11 februari 2019

Kenmerk

2016-0000299557

Onderdeel

Kiesraad

Blad

3 van 3

Kieswet is gedaan.⁴ De voorzitter van het algemeen bestuur kan dan dezelfde procedure volgen, ongeacht de vertegenwoordigingsgrondslag van het lid dat om tijdelijke vervanging heeft verzocht.

Vervanging Nederlandse leden Europees Parlement

Een grondslag voor tijdelijke vervanging van de Nederlandse leden van het Europees Parlement wordt niet geboden in de Akte voor de verkiezing van de leden van het Europees Parlement door algemene rechtstreekse verkiezingen. In afwachting van een Europeesrechtelijke grondslag heeft de wetgever in 2006 al wel een regeling geformuleerd, maar deze is nooit niet in werking getreden. Uit de concepttoelichting blijkt dat de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties een Europeesrechtelijke grondslag niet op korte termijn verwacht.

Gezien de situatie acht de Kiesraad het begrijpelijk dat de voorgenomen regeling voor het verlenen van tijdelijk ontslag aan Nederlandse leden van het Europees Parlement bij gebrek aan een grondslag nu komt te vervallen.

Slot

De Kiesraad stemt in met het conceptwetsvoorstel over de wijziging van de Kieswet en de Waterschapswet tot aanpassing van de regeling van de tijdelijke vervanging van leden van de vertegenwoordigende organen. Voorts geeft de Raad in overweging om te verduidelijken op welke wijze de voorzitter van een vertegenwoordigend orgaan moet omgaan met een verzoek indien dit is gedaan door een lid wiens lidmaatschap voor de afdoening van het verzoek reeds geëindigd is, bijvoorbeeld omdat de maximale zittingsduur van het vertegenwoordigd orgaan inmiddels is bereikt.

DE KIESRAAD,

voor deze,

J.G.C. Wiebenga,
voorzitter

M. Bakker,
secretaris-directeur

⁴ Als de overweging van de Kiesraad over de wijze waarop de voorzitter van het algemeen bestuur moet omgaan met een verzoek tot tijdelijke vervanging van een lid wiens lidmaatschap reeds op andere gronden is geëindigd u aanleiding geeft om artikel X 11 van de Kieswet aan te vullen, zou dat op overeenkomstige wijze ook voor artikel 22 van de Waterschapswet het geval moeten zijn.